

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРЯДОВОЇ ЇЖИ

Міщенко Ю.В., Рудь А.В., гр. ТХ-12

Науковий керівник – доц. Ботштейн Б.Б.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Всі без винятку релігії надають особливе символічне значення трапезі – їжі та напоям, що вживаються людиною. Їжа входить і в найшановніші ритуали і обряди, є не тільки фізіологічною потребою життєдіяльності людини, але й духовною складовою.

Вживання святкових і обрядових страв обов'язково супроводжує низку звичаїв та традицій. Залежно від характеру народних традицій обрядові страви розділяють на дві великі групи – сімейні і календарні.

Українській системі харчування, як і системі харчування кожного етносу, притаманні своєрідні звичаї, пов'язані з приготуванням повсякденних і ритуальних страв, харчові заборони, обмеження та переваги, певні смакові стереотипи у меню повсякденних та обрядових трапез.

Святкові страви готувалися за рецептами повсякденної кухні, але при цьому, дивлячись яку подію відзначали, мали вищу калорійність завдяки м'ясним, рибним, жировим компонентам, різноманітним набілам із сметани, ряжанки або ж навпаки нижчу, якщо дотримувалися посту. Так, наприклад, сімейні обряди пов'язані з народженням дитини, весіллям і похованням супроводжувалися приготуванням хлібних виробів. На весілля молодим підносили не тільки подарунки, але й хліб, борошно, яйця, масло. Так і на похорон несли ці продукти, бо вважали, що вони мають магічну силу.

У весільній обрядовості хліб був одним з головних атрибутів. З хлібом ходили старости, хлібом благословляли молодих на сімейне життя, зустрічали і проводжали наречених, ходили до сватів т.д. У сучасній весільній обрядовості є обов'язковим обрядовий хліб-коровай, що стало апофеозом свята, символом поваги до хлібороба. Ці елементи жнив мають етичне, моральне і естетичне навантаження.

Отже, святкова й обрядова їжа українців завжди виконувала об'єднувальну та символічну функції, тобто впливала на форми взаємовідносин і взаємозв'язків усередині сім'ї і сільської громади, на процес відновлення і передачі усталених, упродовж віків, народних звичаїв, обрядів, вірувань.